

Nr 237.

Godkänd av första kammaren den 21 maj 1932.

Godkänd av andra kammaren den 21 maj 1932.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vattendomstolarnas organisation m. m.

(Statsutskottets utlåtande nr 99.)

Till Konungen.

I den till riksdagen den 4 januari 1932 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1932/1933 har Eders Kungl. Maj:t under andra huvudtiteln (punkt 16 av det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden nämnda dag) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till bestridande av kostnaderna för vattendomstolarna för budgetåret 1932/1933 beräkna ett extra förslagsanslag å 320,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 29 februari 1932 dagtecknad proposition, nr 164, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden nämnda dag, föreslagit riksdagen

dels besluta, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltning-

gen, skall från och med den 1 januari 1933 äga tillämpning å befattningshavare vid vattendomstolarna;

dels besluta, att uti den till samma reglemente hörande tjänsteförteckningen skall under andra huvudtiteln införas följande:

V e r k o c h b e f a t t n i n g a r	Avdelning och lönegrad enligt löneplanen
Andra huvudtiteln.	

Vattendomstolarna.	
Vattenrättsdomare	A 2
Vattenrättsingenjör	B 30
Kontorsbiträde	B 4

dels godkänna särskilda bestämmelser av den lydelse, bilaga A vid sagda protokoll utvisar, att från och med den 1 januari 1933 lända till efterrättelse beträffande vattenrättsdomare och vattenrättsingenjörer;

dels bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid vattendomstolarna på följande sätt:

	Lönegrad
4 vattenrättsdomare	A 2
6 vattenrättsingenjörer	B 30
4 kontorsbiträden	B 4 ;

dels godkänna det av departementschefen framlagda förslaget till avlöningsstat för vattendomstolarna, att tillämpas från och med den 1 januari 1933;

dels medgiva att till vattenrättsdomare, som enligt hittills gällande bestämmelser ägt uppbära någon del av avlöningen i förskott, vid ingången av januari månad 1933 må utbetalas ett belopp, motsvarande vad han skulle hava i den befattning, han vid utgången av år 1932 innehade, i förskott uppburit för januari månad 1933, om de dittillsvarande avlöningsbestämmelserna då fortfarande varit gällande, så ock att kostnaderna härför må bestridas av den i avlöningsstaten för vattendomstolarna upptagna anslagsposten till avlöningar åt ordinarie tjänstemän;

dels till bestridande av kostnaderna för de fasta vattendomstolarna under tiden den 1 juli—den 31 december 1932 anvisa ett extra förslagsanslag å 130,000 kronor;

dels i riksstaten under andra huvudtiteln uppföra under rubriken 'vattendomstolarna' ett ordinarie förslagsanslag å 130,000 kronor;

dels ock till bestridande av kostnaderna för handläggning vid Väster-

bygdens vattendomstol av målet angående Vänerens reglering för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra förslagsanslag å 60,000 kronor.

Av den i ärendet förebragta utredningen har riksdagen i likhet med departementschefen kommit till den uppfattningen, att det organisatoriska försöksstadium, som vid den gällande vattenlagstiftningens tillkomst var tillämnat för vattendomstolarna, nu torde böra avlösas och ersättas av en mera fast organisation. De omständigheter, som vid vattenlagens antagande ansågos utgöra hinder för ett definitivt fastställande av en dylik organisation, synas numera hava bortfallit, och de olägenheter, som äro förenade med det nuvarande provisoriet, lära snarast möjligt böra undanröjas. På ett vidare uppskov med den föreliggande organisationsfrågans slutliga lösning synes icke något stå att vinna.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, hava ock de i ärendet hörda myndigheterna i allmänhet vitsordat behovet av att vattendomstolarnas organisationsfråga nu löses. I några yttranden har dock en viss tveksamhet gjort sig gällande, huruvida tidpunkten för en omorganisation ännu är inne. Vad departementschefen till stöd för ett omedelbart genomförande av omorganisationen i fråga anført och de erinringar, han framställt mot de i sagda yttranden andragna skälen för ett uppskov med frågans avgörande, har emellertid bibragt riksdagen den uppfattningen, att tillräckliga motiv för frågans skjutande på framtiden icke kunna anses föreligga, varför riksdagen funnit sig icke böra motsätta sig, att densamma nu erhåller en definitiv lösning.

Vad organisationens utformning beträffar, innefattar vattendomstolarnas organisationsproblem två särskilda spörsmål, av vilka det ena avser domarepersonalens överförande på ordinarie stat och det andra en omläggning av vattenrättsingenjörsbefattningarna till heltidstjänster. Enligt vad statsrådsprotokollet utvisar, hava samtliga i dessa frågor hörda myndigheter och sammanslutningar givit de sakkunnigas förslag sin principiella anslutning.

Vad angår frågan om domarepersonalens överförande på ordinarie stat, har riksdagen funnit tillräckliga skäl anförda för att såväl vattenrättsdomarna som vattenrättsingenjörerna erhålla ordinarie anställning. Sålunda synes riksdagen synnerligen olämpligt, att, på sätt nu är fallet, vattenrättsdomares ordinarie häradshövdingbefattning permanent uppehålls av vikarier.

Vidkommande spörsmålet om heltidstjänst för vattenrättsingenjörerna anser riksdagen, att kombinationen av vattenrättsingenjörstjänsterna med andra befattningar måste betraktas såsom något i hög grad oegentligt. Innehavarna av sistnämnda tjänster intaga ju ock domarställning och enligt vattenlagens tanke skola de på ett fruktbärande sätt medverka till vattenmålens behandling och avgörande. Tillfälle bör sålunda beredas dem att i väsentligt större omfattning än vad nu är fallet biträda vid behandlingen av de ekonomiskt tekniska spörsmålen, vilket icke lär

kunna ske, med mindre att de i avsevärt större utsträckning än för närvarande knyts till arbetet å vattendomstolarnas kanslier. — Å ordinarie stat torde jämväl de å kanslierna anställda skrivbiträdena böra uppföras. Däremot torde, på sätt föreslagits, vattenrättssekreterarbefattningarna icke böra uppföras å den ordinarie staten.

Beträffande så spørsmålet om antalet vattendomstolar, innebär det föreliggande förslaget, att det nuvarande antalet domstolar skulle minskas från fem till fyra.

Mot den sålunda föreslagna nya organisationen av vattendomstolarna har riksdagen icke funnit skäl till erinran. Riksdagen har sålunda anslutit sig till vad departementschefen härutinnan anfört och föreslagit. Dock torde vid domkretsindelningens fastställande hänsyn icke enbart böra tagas till arbetsbördans fördelning utan även geografiska förhållanden beaktas.

I detta sammanhang har riksdagen ock förehaft till prövning frågan om vattendomstolarnas förläggning.

Enligt det föreliggande förslaget skulle den nordligaste domstolens förläggning bibehållas, under det att de övriga skulle erhålla en gemensam förläggningsort i Stockholm.

Då riksdagen haft att taga ståndpunkt till förevarande fråga, har riksdagen funnit sig böra bifalla vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit. Visserligen har riksdagen ansett det i viss mån tveksamt, huruvida en central förläggning av tre domstolar till Stockholm kan anses i alla avseenden lämplig, men riksdagen har dock, särskilt med hänsyn till fördelen av att kunna i största möjliga mån tillvarataga vattenrättsingenjörernas arbetskraft, icke velat motsätta sig Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Vad härefter angår vattendomstolarnas personal och dennas åligganden, innebär det föreliggande förslaget, att vid en var av de fyra vattendomstolarna skulle vara anställda en vattenrättsdomare, en vattenrättssekreterare, ett skrivbiträde och, där ej annat av förhållandena föranleddes, en vattenrättsamanuens, att för hela landet skulle finnas tre vattenrättsingenjörer med sakkunskap och erfarenhet särskilt beträffande byggande i vatten och likaledes tre dylika ingenjörer med sakkunskap och erfarenhet särskilt i frågor om torrläggning av mark, samt att av ingenjörerna två, därav en vattenbyggnadsteknisk och en agrikulturteknisk, skulle anställas vid Norrbygdens vattendomstol, och de övriga fyra vid de tre andra vattendomstolarna gemensamt med lämplig fördelning av tjänstgöringen dem emellan.

Mot storleken av den sålunda föreslagna personalen har riksdagen icke haft något att invända. Att allmänna civilförvaltningens avlöningsreglemente må komma till tillämpning å vattendomstolarnas ordinarie personal, har ej givit riksdagen anledning till erinran, och skäl till ändring av de föreslagna lönegraderna synes ej heller riksdagen föreligga. Däremot har riksdagen, som funnit sig böra medgiva den för vattenrätts-

domarna föreslagna löneförstärkningen, ansett onödigt, att jämväl vattenrättsingenjörerna, som dock enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skola placeras i 30:e lönegraden, skola, förutom de med nämnda lönegrad förenade avlöningsförmåner, vid undersökningar jämlikt 11 kap. 45 § 2 mom. vattenlagen komma i åtnjutande av visst dagarvode. Med allt erkännade av vattenrättsingenjörstjänsternas betydelse för fyllande av vattendomstolarnas arbetsuppgifter synas nämligen i övrigt de skäl knappast bärande, vilka anförts till stöd för att nämnda tjänster skulle sättas i en särställning beträffande möjligheten att rekrytera desamma med särskilt kvalificerade personer.

Vad beträffar de icke-ordinarie befattningshavarnas löneställning, har förslaget i denna del ej givit anledning till erinran från riksdagens sida.

Med hänsyn till vad riksdagen sålunda anført, bör posten »Avlöningsförstärkning till vattenrättsdomare och vattenrättsingenjörer» erhålla benämningen »Avlöningsförstärkning till vattenrättsdomare» och upptagas såsom en bestämd post, sålunda utan förslagsanslags natur. Posten har av riksdagen bestämts till 6,000 kronor.

Förslaget till avlöningsstat för vattendomstolarna, som riksdagen funnit sig böra i övrigt bifalla, kommer alltså att erhålla följande lydelse:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	138,600
Avlöningsförstärkning till vattenrättsdomare	»	6,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	56,400
Dagarvoden till vattenrättsnämndemän m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	9,000
Renskrivningskostnad, <i>förslagsanslag</i>	»	6,000
Resekostnads- och traktamentsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	40,000
Summa <i>förslagsanslag</i> kronor		256,000.

Såsom följd härav bör ordinarie förslagsanslaget för upprätthållande av vattendomstolarnas verksamhet under tiden 1 januari—30 juni 1933 uppföras med 128,000 kronor.

Då riksdagen ej haft något att erinra mot vad i övrigt i den föreliggande propositionen föreslagits, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition

dels beslutat, att avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, skall från och med den 1 januari 1933 äga tillämpning å befattningshavare vid vattendomstolarna;

dels beslutat, att uti den till samma reglemente hörande tjänsteförteckningen skall under andra huvudtiteln införas följande:

Verk och befattningar	Avdelning och lönegrad enligt löneplanen
Andra huvudtiteln.	
Vattendomstolarna.	
Vattenrättsdomare	A 2
Vattenrättsingenjör	B 30
Kontorsbiträde	B 4

dels godkänt särskilda bestämmelser av den lydelse, bilaga vid denna skrivelse utvisar, att från och med den 1 januari 1933 lända till efter rättelse beträffande vattenrättsdomare och vattenrättsingenjörer;

dels bestämt antalet ordinarie befattningshavare vid vattendomstolarna på följande sätt:

	Lönegrad
4 vattenrättsdomare	A 2
6 vattenrättsingenjörer	B 30
4 kontorsbiträden	B 4;

dels godkänt ovan angivna förslag till avlöningsstat för vattendomstolarna, att tillämpas från och med den 1 januari 1933;

dels medgivit, att till vattenrättsdomare, som enligt hittills gällande bestämmelser ägt uppbära någon del av avlöningen i förskott, vid ingången av januari månad 1933 må utbetalas ett belopp, motsvarande vad han skulle hava i den befattning, han vid utgången av år 1932 innehade, i förskott uppburit för januari månad 1933, om de dittillsvarande avlöningsbestämmelserna då fortfarande varit gällande, så ock att kostnaderna härför må bestridas av den i avlöningsstaten för vattendomstolarna upptagna anslagsposten till avlöningar åt ordinarie tjänstemän;

dels till bestridande av kostnaderna för de fasta vattendomstolarna under tiden den 1 juli—den 31 december 1932 anvisat ett extra förslagsanslag å 130,000 kronor;

dels i riksstaten under andra huvudtiteln uppfört under rubriken »vattendomstolarna» ett ordinarie förslagsanslag å 128,000 kronor;

dels ock till bestridande av kostnaderna för handläggning vid Västerbygdens vattendomstol av målet angående Vänerns reglering för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra förslagsanslag å 60,000 kronor.

Stockholm den 21 maj 1932.

Med undersåtlig vörndnad.

*Bilaga.**Vattendomstolarna:*

Utöver vad i 3 § avlöningsreglementet stadgas skall gälla, att vattenrättsingenjör icke må åtaga sig enskilt uppdrag rörande företag eller åtgärd, som kan antagas komma under vattendomstolens bedömande, ej heller rörande mål, som anhängiggjorts vid annan vattendomstol, innan detsamma avgjorts genom laga kraftägande utslag.

I stället för vad i 13 § 3 mom. avlöningsreglementet sägs om förflyttning till annan tjänst skall för vattenrättsdomare och vattenrättsingenjör gälla, att de skola vara skyldiga att vid en förändrad organisation av vattendomstolarna eller dessas upphörande övergå, vattenrättsdomare till jämställd eller högre tjänst vid domstol och vattenrättsingenjör till likvärdig eller högre statstjänst, allt i enlighet med de föreskrifter som kunna i allmänhet varda för dylikt fall meddelade; dock att tjänstinnehavare ej skall vara pliktig att i anledning av övergång till ny tjänst vidkännas minskning i avlöning samt att vid förflyttning till annan ort ersättning för flyttningskostnaden skall utgå.

Vattenrättsdomare skall utöver honom enligt avlöningsreglementet tillkommande lön uppbära avlöningsförstärkning med 1,500 kronor för år räknat.

Vid tjänstledighet för vattenrättsdomare på grund av sjukdom eller annan anledning skola i fråga om hans rätt att uppbära avlöningsförstärkning gälla de särskilda bestämmelser, som av Kungl. Maj:t i sådant hänseende meddelas.

I fråga om ersättning till vikarie för vattenrättsdomare och vattenrättsingenjör skola gälla de särskilda föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelas.

Utöver vad i 21 § avlöningsreglementet föreskrives om semester skall i fråga om vattenrättsdomare och vattenrättsingenjör gälla, *dels* att dylik ledighet må förläggas till sådan del av året, som är tjänlig för syns hållande, allenast där det prövas kunna ske utan större olägenhet för göromålen behöriga fortgång, *dels ock* att, därest under visst år semesterledighet icke till fullo åtnjutits, återstående ledighet må beviljas under de tre första månaderna påföljande år.